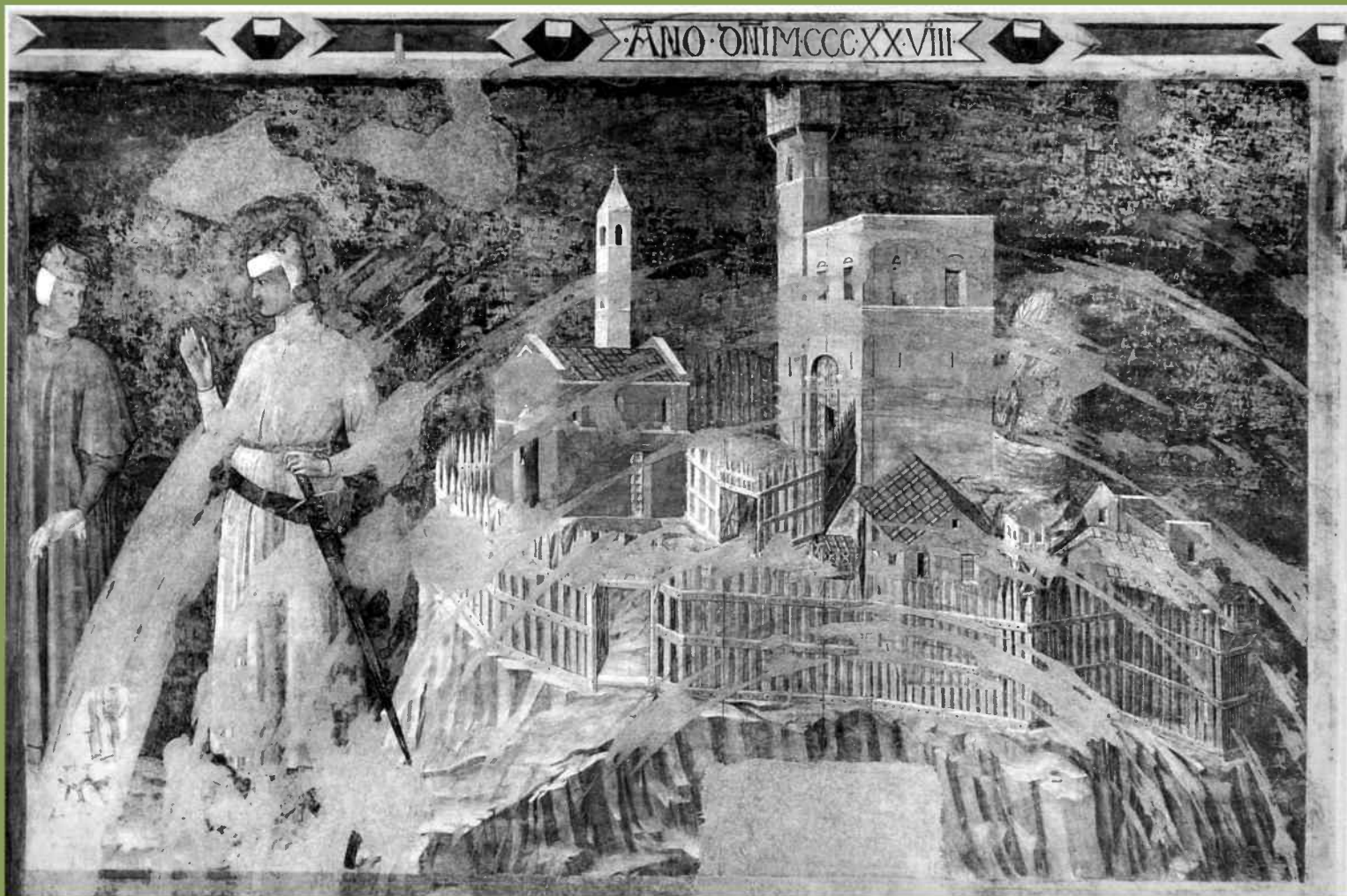

Η «Sala delle Nove» στο Δημαρχείο («Palazzo Pubblico») της Siena

1. Τοιχογραφίες διαφόρων καλλιτεχνών και εποχών με εντολή του **Δήμου**.
2. Σώζονται εν μέρει τα συμβόλαια με τους καλλιτέχνες.
3. Ένας από τους ζωγράφους ήταν ο Duccio di Buoninsegna (ακμή 1278, πέθανε πριν από το 1319).
4. Μεγάλη τοιχογραφία (σε τρεις τοίχους) με θέμα την «καλή» και την «κακή διακυβέρνηση» της πόλης (ή: ειρήνη και πόλεμος), του Ambrogio Lorenzetti.

Duccio di Buoninsegna, Παράδοση ενός κάστρου στη Siena. Siena, Palazzo Pubblico. Επιζωγραφήθηκε αργότερα και ξαναφάνηκε μετά από εργασίες συντήρησης.

—> Μία από τις σημαντικές στιγμές στην ιστορία της πόλης, τις οποίες με εντολή της ίδιας της πόλης απαθανάτιζαν μεγάλοι καλλιτέχνες.

Ambrogio Lorenzetti

(ακμή περίπου 1317, πέθανε πριν
από τον Μάιο του 1348)

Ambrogio Lorenzetti

1. Αρκετά έργα θρησκευτικού περιεχομένου, από το 1317 και ύστερα.
2. Τοιχογραφίες στο Palazzo Pubblico της Siena, ανάμεσα στο 1338 και το 1340.
3. Στον Α τοίχο: Οι επιδράσεις της καλής διακυβέρνησης πάνω σε πόλη και ύπαιθρο.
4. Στον Β τοίχο: Αλληγορία της καλής διακυβέρνησης.
5. Στον Δ τοίχο: Αλληγορία και επιδράσεις της κακής διακυβέρνησης.

Ambrogio Lorenzetti

1. Η τοιχογραφία του βορείου τοίχου με την αλληγορία της καλής διακυβέρνησης βρίσκεται πάνω από τις θέσεις των «Nove», των «Εννέα» επί κεφαλής της δημοκρατικά εκλεγμένης Δημοτικής Αρχής της πόλης (σύστημα που ίσχυε από το 1287 ως το 1355).
2. Η εποχή των «Εννέα» έφερε στην πόλη την άνθηση των Καλών Τεχνών (μεγάλα αρχιτεκτονικά έργα όπως η Μητρόπολη / Duomo, το Δημαρχείο / Palazzo Pubblico, τα τείχη· δράση ζωγράφων όπως του Duccio, του Simone Martini και των αδελφών Pietro και Ambrogio Lorenzetti).

Ανατολικός και βόρειος τοίχος

Βόρειος και δυτικός τοίχος

Βόρειος τοίχος, κέντρο: Η καλή διακυβέρνηση

Η καλή
διακυβέρνηση: Η
Δικαιοσύνη.

Βόρειος τοίχος, κέντρο: Οι
μορφές της Ειρήνης (*pax*),
της Ανδρείας (*fortitudo*)
και της Σοφίας (*prudentia*),
όπως μας πληροφορούν
επιγραφές πάνω από τα
κεφάλια τους.

FORTITVDO
(Ανδρεία)

PRVDENTIA
(Σοφία)

Βόρειος τοίχος, κέντρο (δεξιά εικόνα): Άλλες αλληγορίες κοντά στον άρχοντα της καλής πόλης, όπως η Ελπίδα (*spes*), η Καλοσύνη (*magnanimitas*), η Νηφαλιότητα (*temperantia*) και η Δικαιοσύνη (*iustitia*). – Τα δίδυμα με τη λύκαινα στα πόδια του άρχοντα θυμίζουν τη Ρώμη ως σύμβολο δύναμης και κυριαρχίας.

Ανατολικός τοίχος: Η καλή πόλη

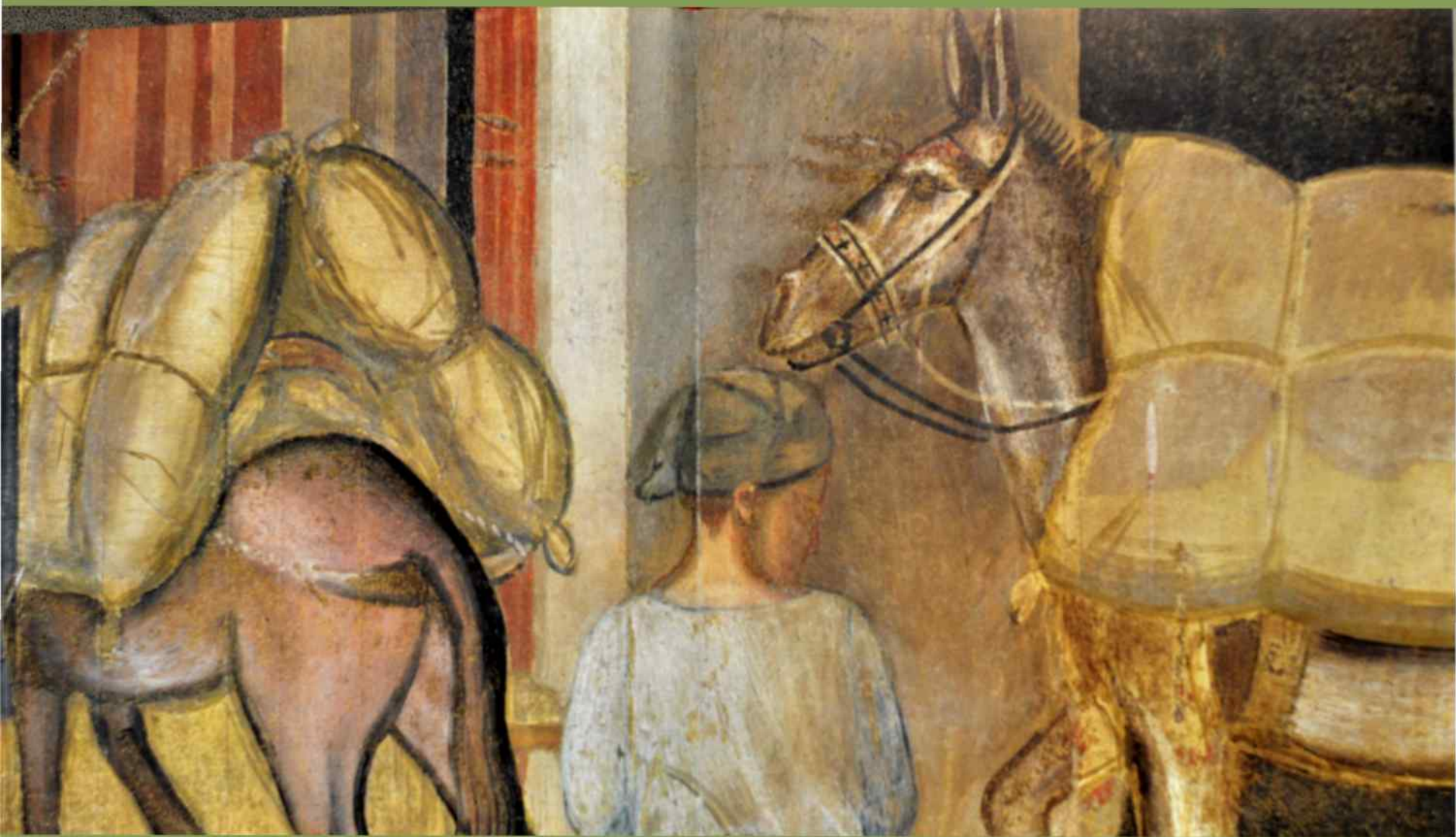

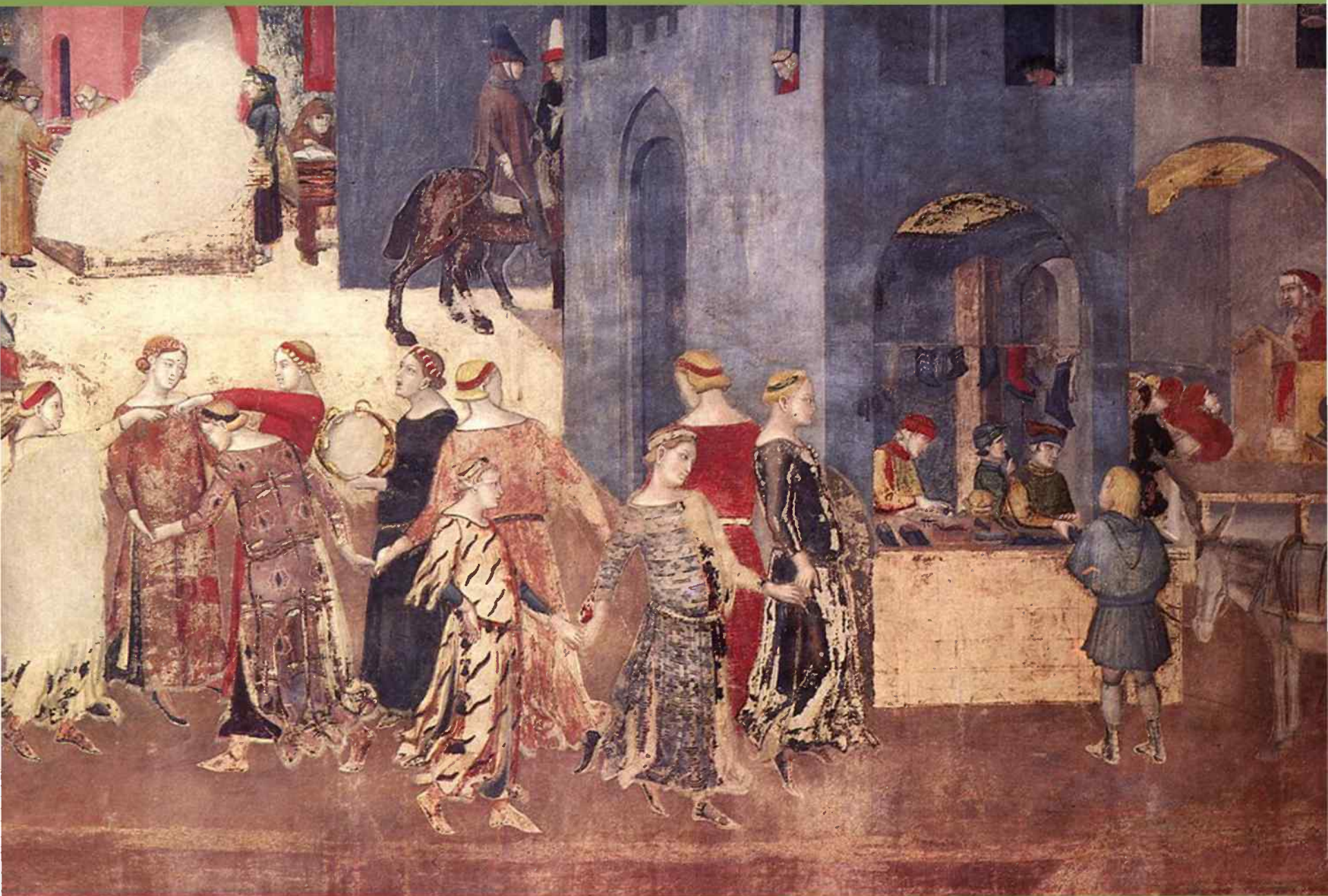

Η ύπαιθρος, όπως εμφανίζεται στην καλή διακυβέρνηση

Το σύμβολο της Ρώμης στην
πύλη της πόλεως.

SENZA PAURA OGNI VOM FIRMO CAMINI.
E LAVORANDO SEMINI CIASCUNO.
MENTRE CHE TAL COMUNO.
MANTERRA QUESTA TONNA I SIGNORIA.
CHEL ALEVATA AREGI OGNI BALIA.

Αλληγορία της Ασφάλειας
(των δρόμων, των αγρών
κτλ.), λατ. *securitas*.
Η Ασφάλεια έχει φτερά
στο κεφάλι και έναν πέπλο
που μοιάζει με φτερά, στα
πόδια της.
Δίπλα της βρίσκεται μια
αγχόνη με τιμωρημένο.
Ανήκει και η απόδοση
δικαιοσύνης στις
υποχρεώσεις της
εκπροσώπου της
ασφάλειας των πολιτών.

SENZA PAURA OGNI VOM FANNO CAMINI.
E LAVORANDO SEMINI CIASCUNO.
MENTRE CHE TAL COMUNO.
MANTERRA QUESTA TONNA I SIGNORIA.
CHEL ALEVATA AREGI OGNI BALIA.

A3

Senza paura ogn'uom franco camini,
e lavorando semini ciascuno,
mentre che tal comune
manterrà questa donna in signoria,
ch'el à levata a' rei ogni balia.

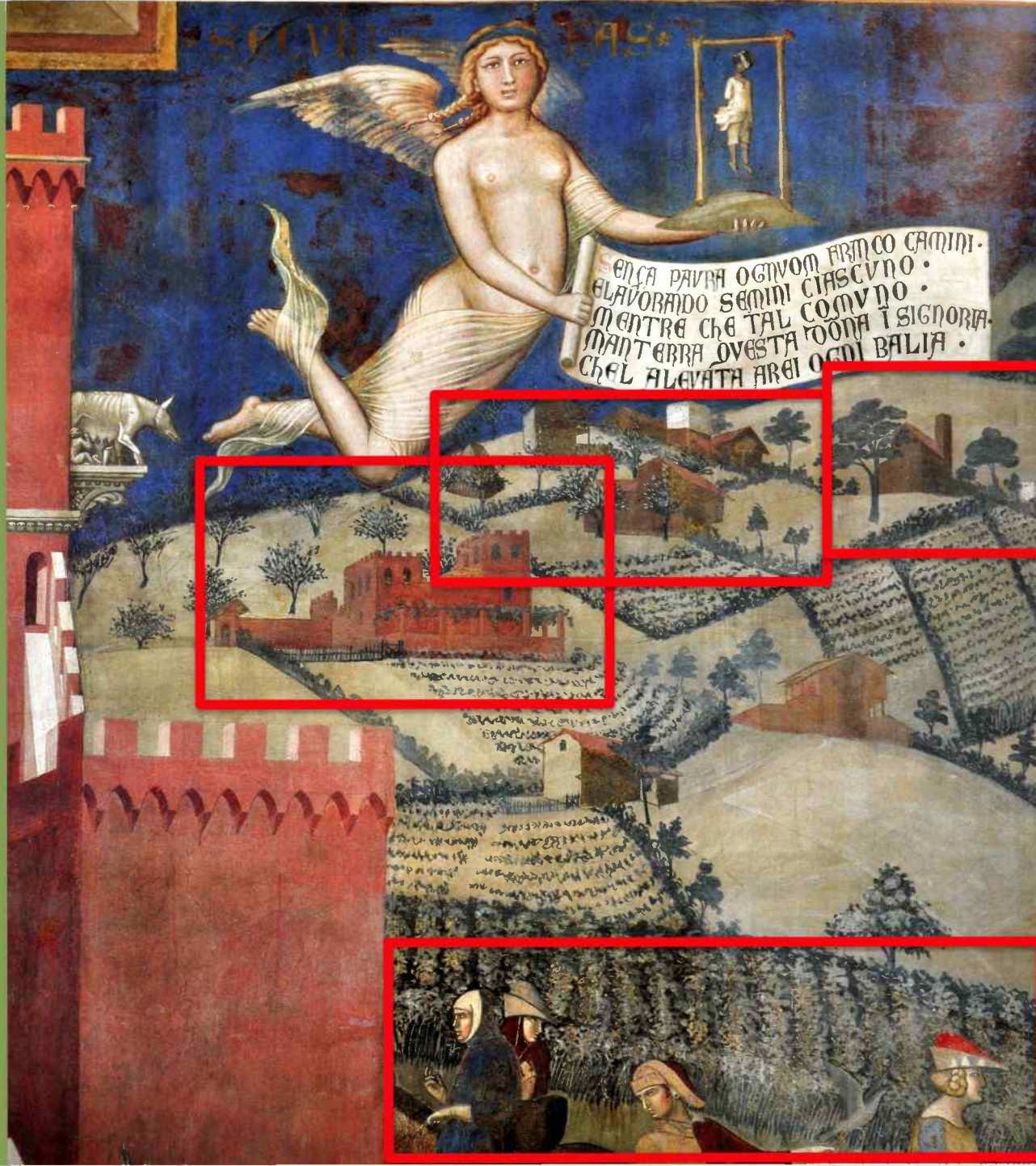
Να περπατά κάθε άνθρωπος χωρίς φόβο,
και να σπέρνει σπόρια ο καθένας,
όσο αυτή η κοινότητα
θα κρατήσει **αυτή την κυρία** στην κυβέρνηση,
(η κοινότητα) που αφαίρεσε κάθε δύναμη
από τους **τυράννους**.

«**αυτή η κυρία**» είναι ή η Δικαιοσύνη,
ή η Ασφάλεια των Δρόμων.
Με «**τύραννοι**» μεταφράζω τη λέξη «rei»,
κανονικά «βασιλιάδες».

SENZA PAURA OGNI VOM FIRMO CAMINI.
GLAVORANDO SEMINI CIASCUNO.
MENTRE CHE TAL COMUNO.
MANTERRA OVESTA TONNA I SIGNORIA.
CHEL ALEVATA AREGI OGNI BALIA.

Η ύπαιθρος: αγροικία με κληματαριά και κτήμα

Η ύπαιθρος: χωριό

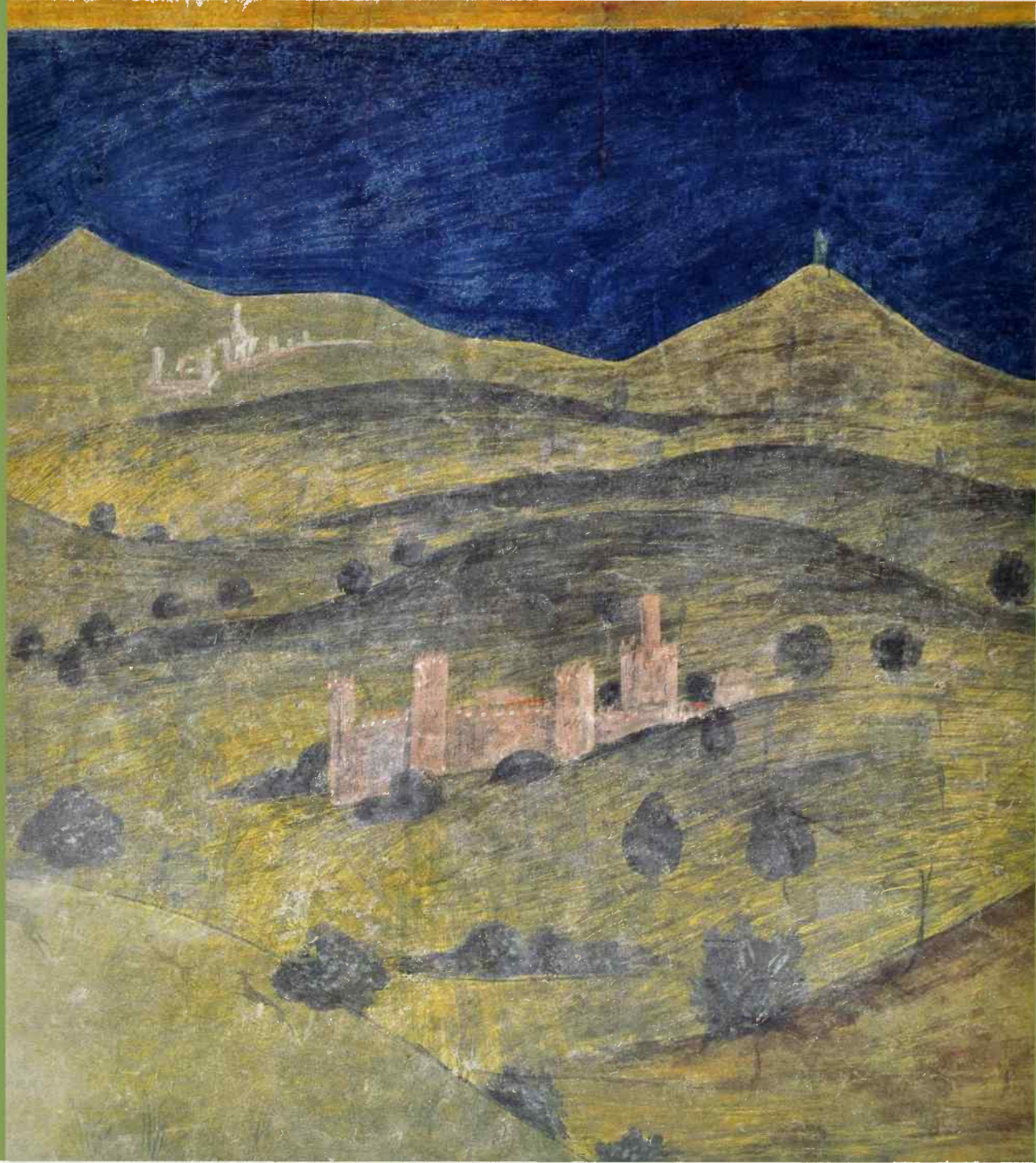

Η ύπαιθρος: εκκλησία και χωριό

Η ύπαιθρος: γέφυρα με καραβάνι ταξιδιωτών

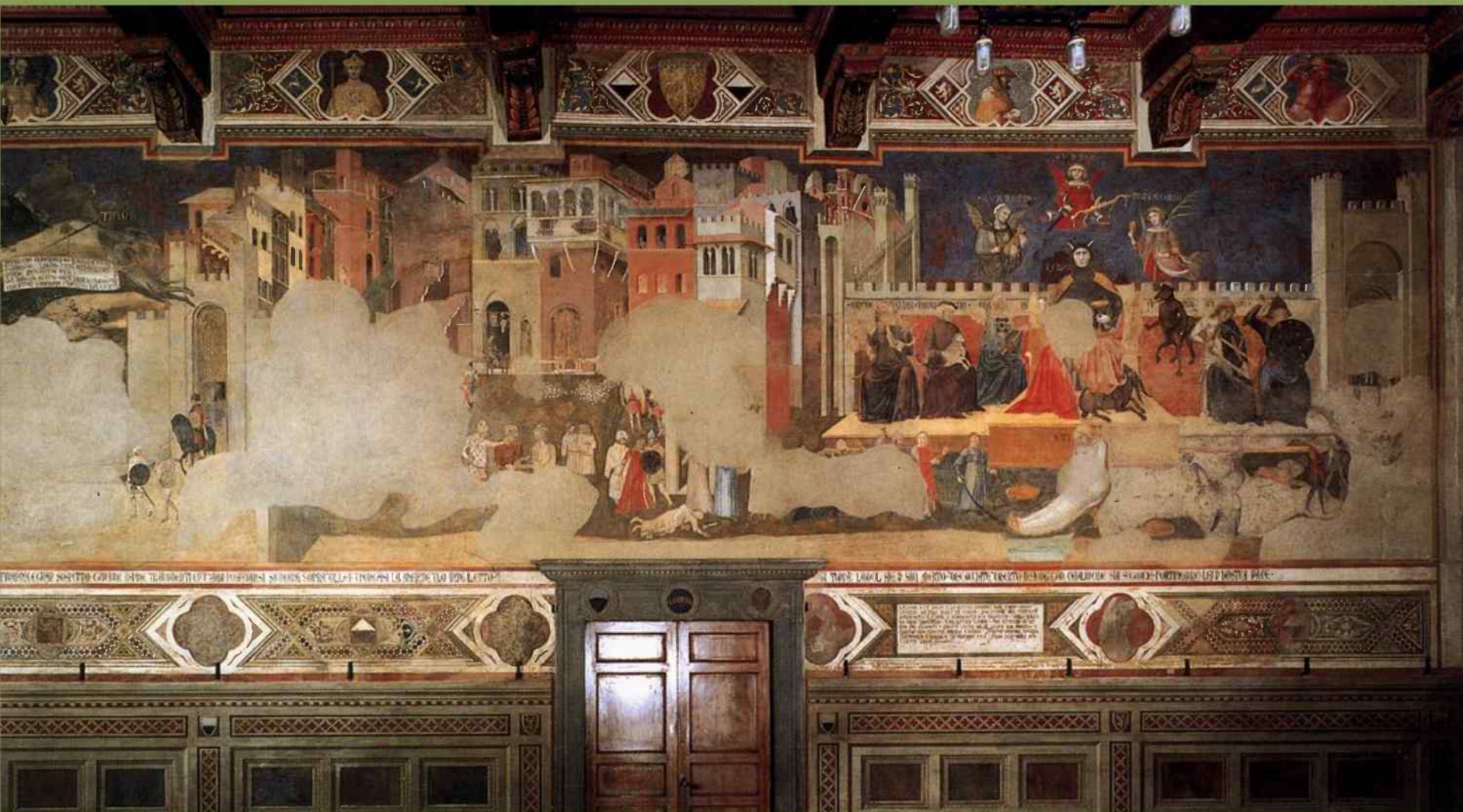

Η ύπαιθρος: χωριά, αγρότες και άλογα στο βάθος της σύνθεσης

Δυτικός τοίχος: Η κακή διακυβέρνηση

Δυτικός τοίχος: Η κακή διακυβέρνηση. Αλληγορία της κυβέρνησης και κατάσταση της πόλης.

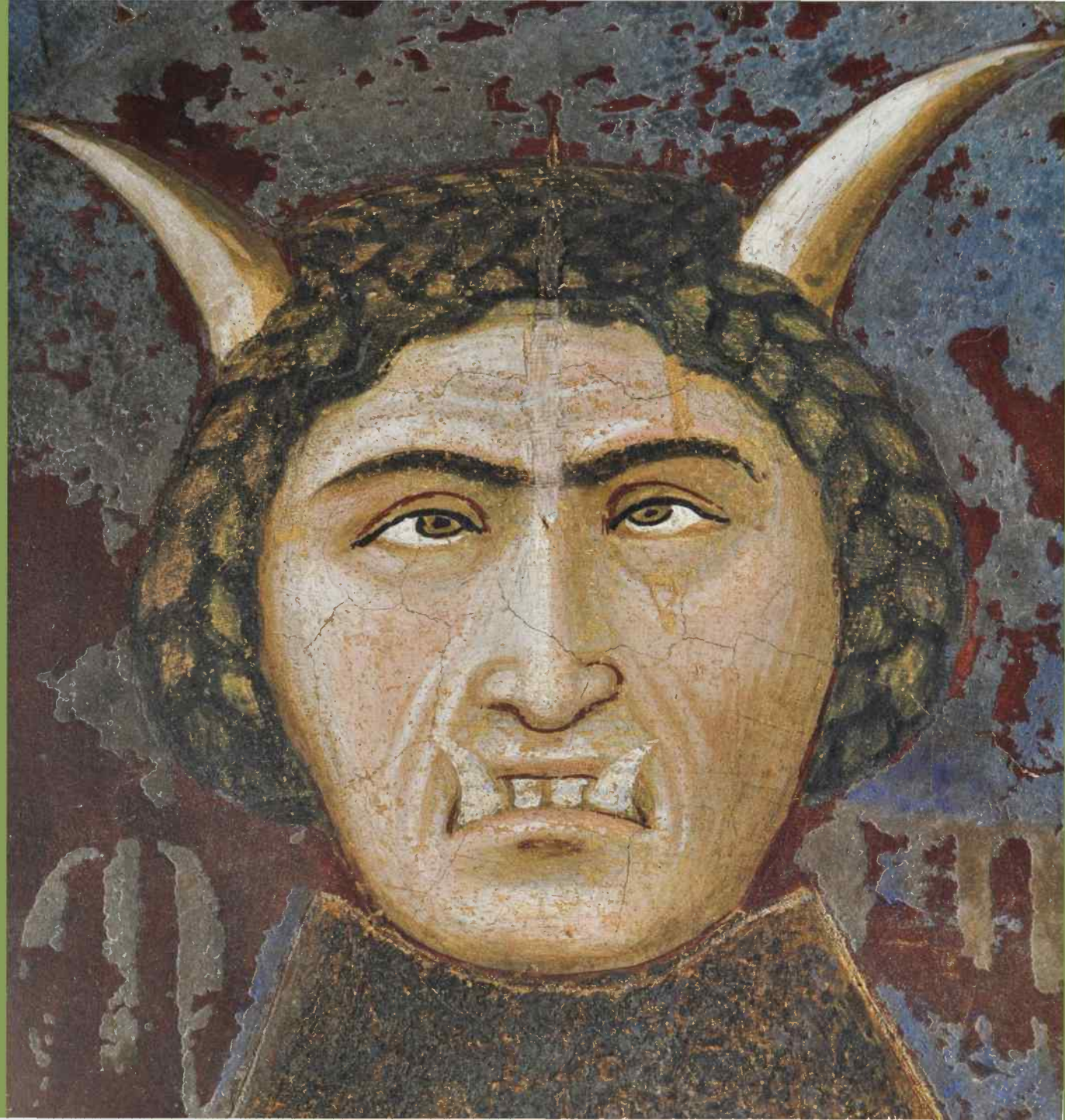
Η κακή διακυβέρνηση: αλληγορίες του Τυράννου, της Φιλαργυρίας (*avaritia*), της Κενοδοξίας (*vana gloria*), της Σκληρότητας (*crudelitas*), της Απάτης (*fraus*), του Τρόμου (*furor*) και άλλων.

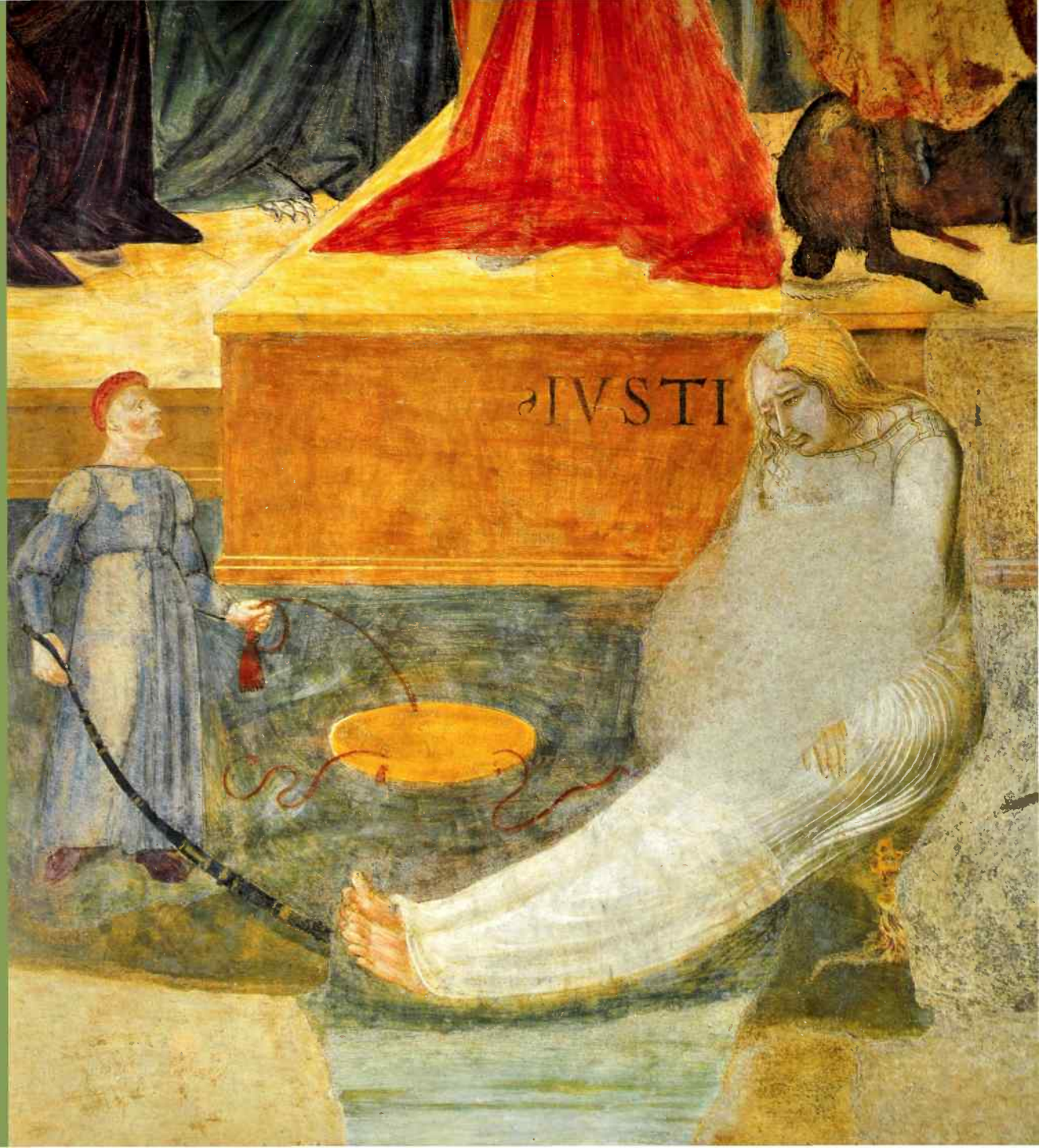
Η Δικαιοσύνη έχει συρθεί στα πόδια του Τυράννου, είναι δεμένη, και βασανίζεται με

Η Έπαρση (*superbia*) στον κύκλο του Τυράννου, της Φιλαργυρίας (*avaritia*), της Κενοδοξίας (*vana gloria*), της Απάτης (*fraus*) και του Τρόμου (*furor*). Ο τράγος συμβολίζει τον διάβολο.

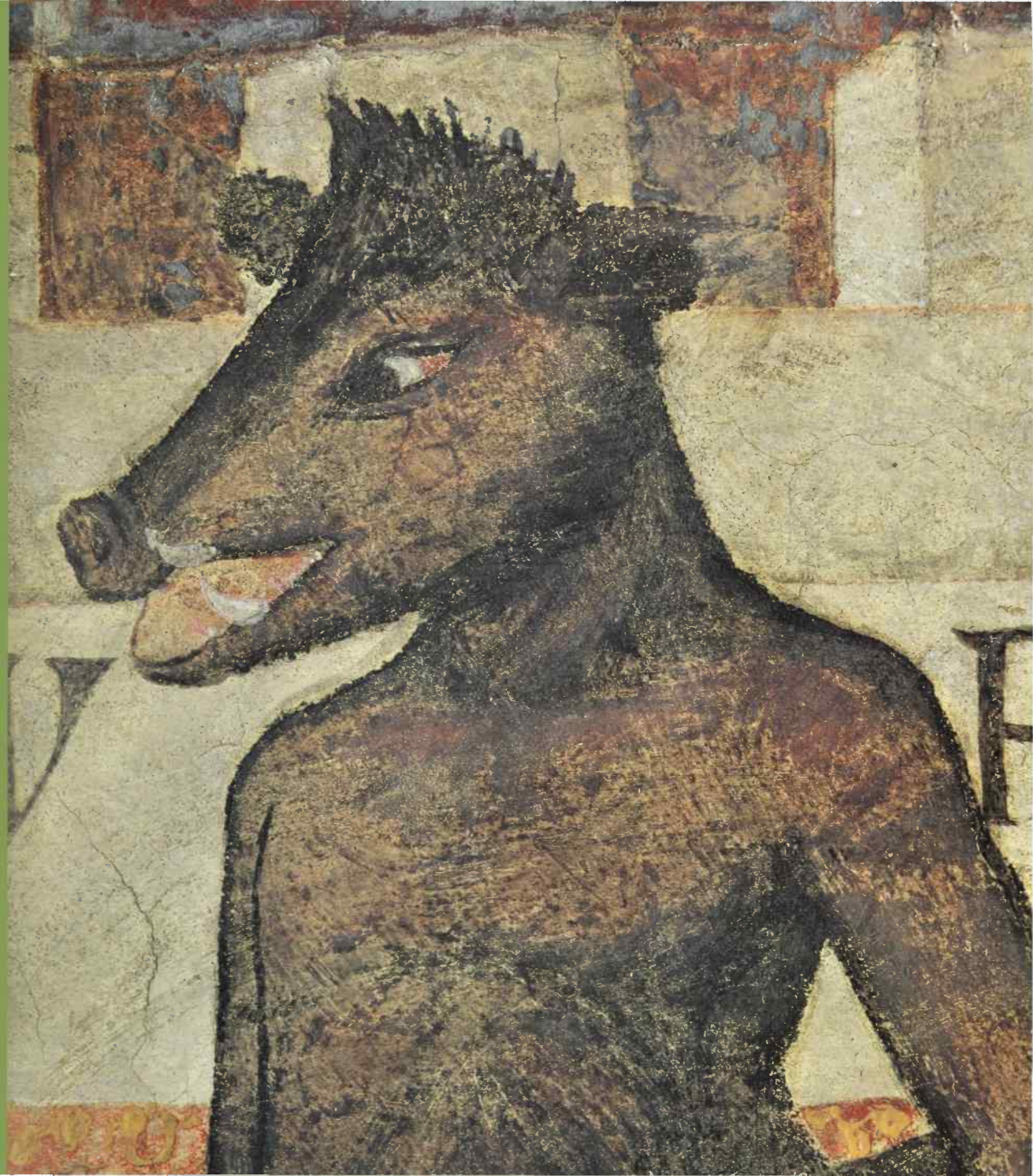
Η αφαίμαξη της δεμένης
Δικαιοσύνης.

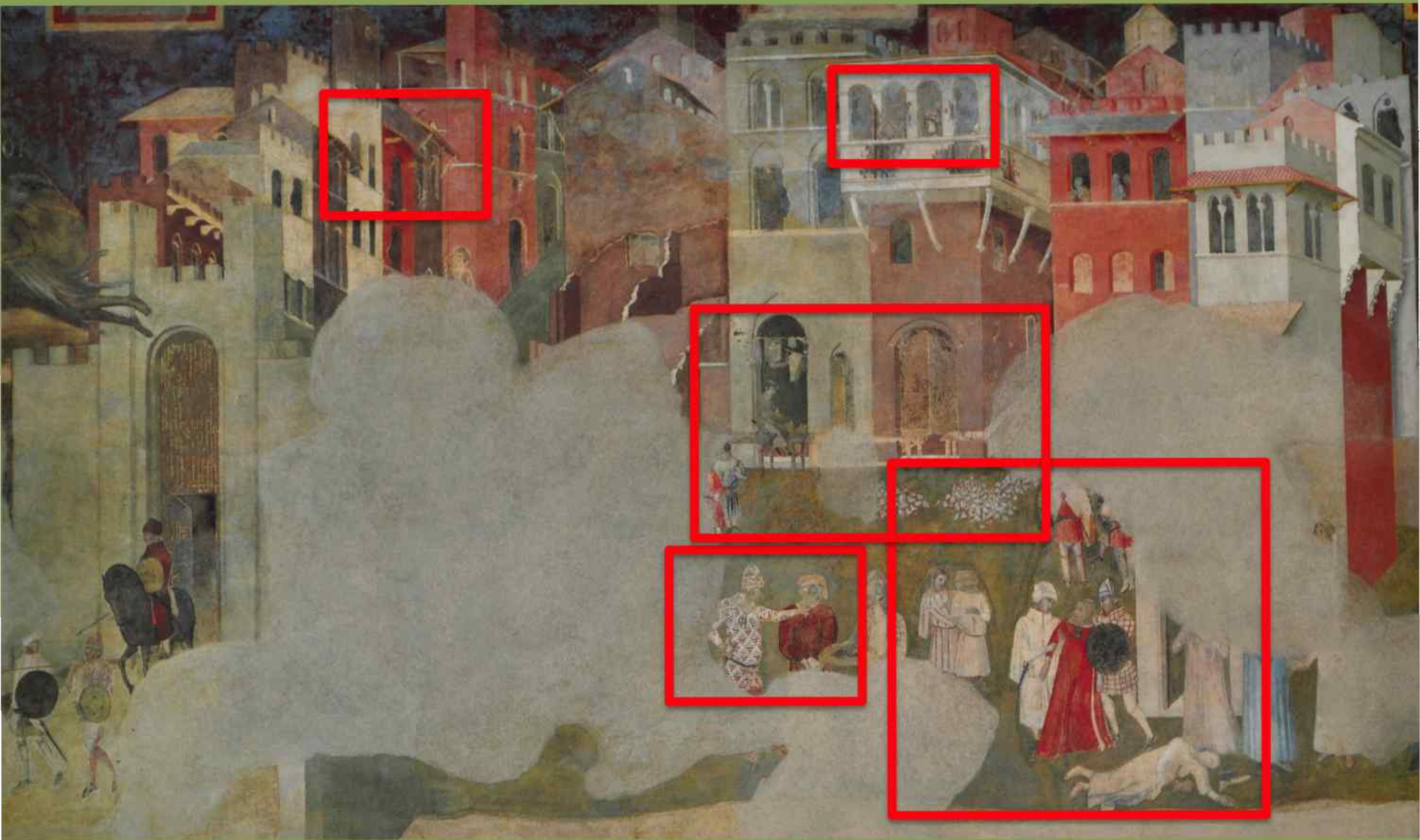

Η Φιλαργυρία με χέρι
αρπακτικού ζώου και με
δύο πορτοφόλια
σφιγμένα σε μέγγενη .

Ο Τρόμος με σώμα
κενταύρου, κεφάλι
αγριογούρουνου με
χαυλιόδοντες και ένα
μακρύ μαχαίρι στο δεξί
του χέρι, πέτρα (;) στο
αριστερό.

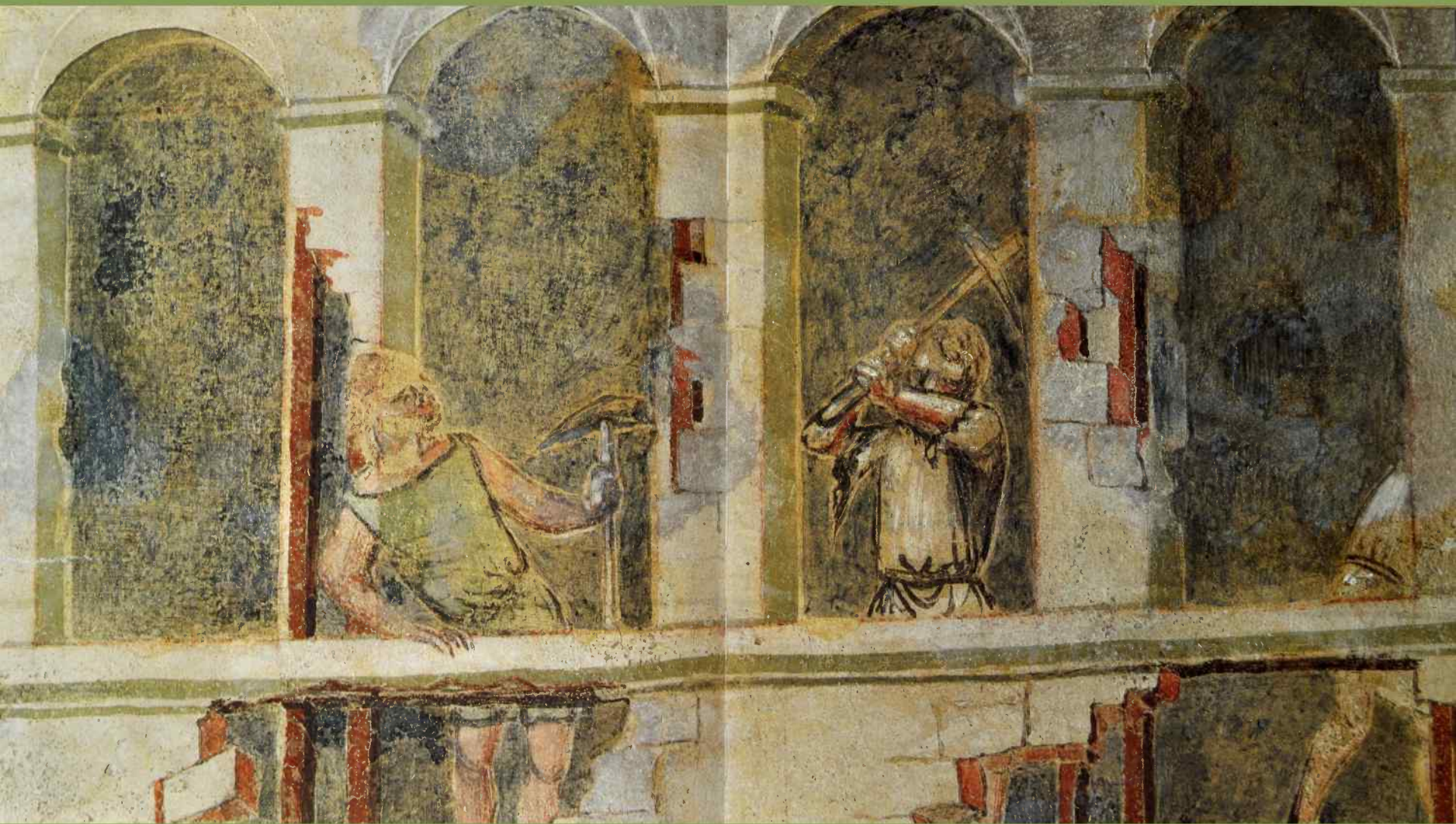
Η εγκαταλελειμμένη
πόλη: φόνος· σύλληψη
ευγενούς κυρίας· κλοπή
πορτοφολιού (από δεξιά
προς τα αριστερά).

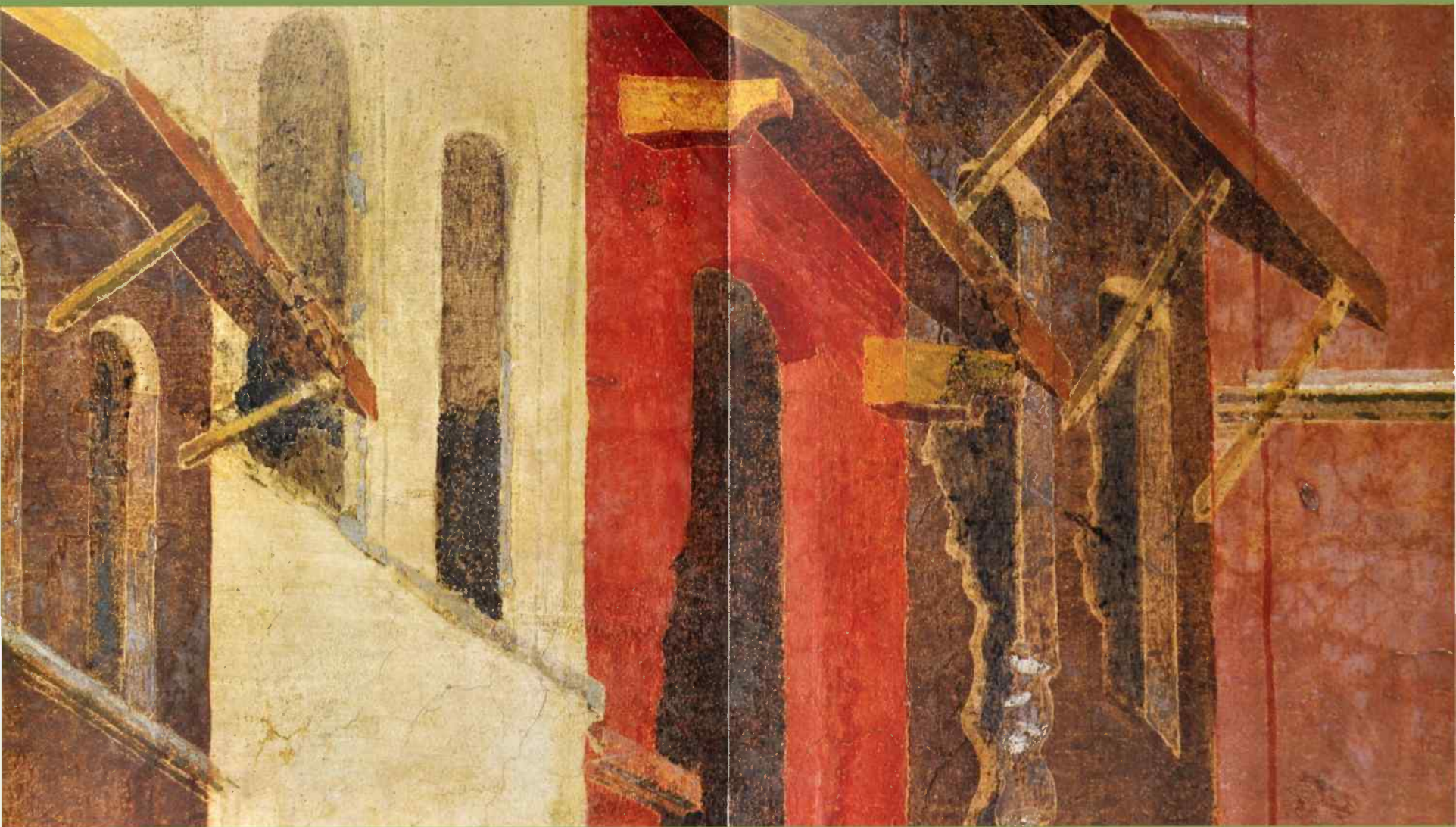
Η εγκαταλελειμμένη πόλη: απόπειρα βιασμού (ή, τουλάχιστον, άσεμνη συμπεριφορά εις βάρος παντρεμένης [καπέλο και μαντήλι!] γυναίκας) από ευγενή [οικόσημο!].

Η εγκαταλελειμμένη
πόλη: μισογκρεμισμένα
σπίτια, άδεια μαγαζιά,
σωροί λίθων στο δρόμο.

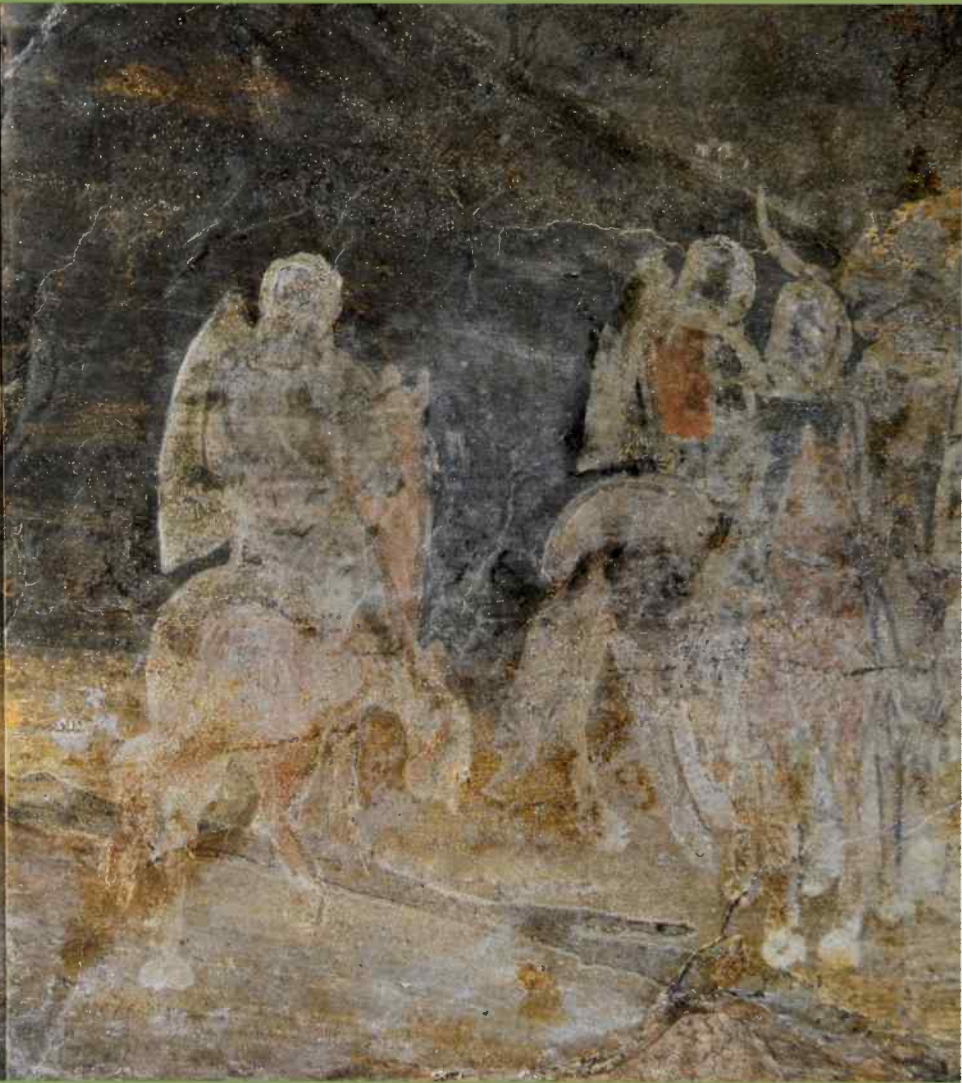

Η εγκαταλελειμμένη πόλη: ληστές ή βάνδαλοι καταστρέφουν ένα διαμέρισμα.

Η ύπαιθρος: ορδές μισθοφόρων· κατεστραμμένα χωριά· μισογκρεμισμένη γέφυρα· χρώματα σκούρα, ωχρά, σκιές αντί για μορφές στους μισθοφόρους.

Η ύπαιθρος: επιδρομή στη γέφυρα.

Η ύπαιθρος: χωριό που καίγεται.

Η ύπαιθρος: ερείπια.

Η ύπαιθρος: ιππότης με πανοπλία και κράνος, έφιππος, κατακαίει χωράφι.

■ Rifacimento del tardo Trecento individuato da Cesare Brandi (*op. cit.*, pp. 119-123) e riconosciuto al pittore Andrea Vanni (noto dal 1353 al 1413) da Luciano Bellosi (*op. cit.*, pp. 53-54): zona d'angolo fra l'*Allegoria del buon governo* e gli *Effetti*.

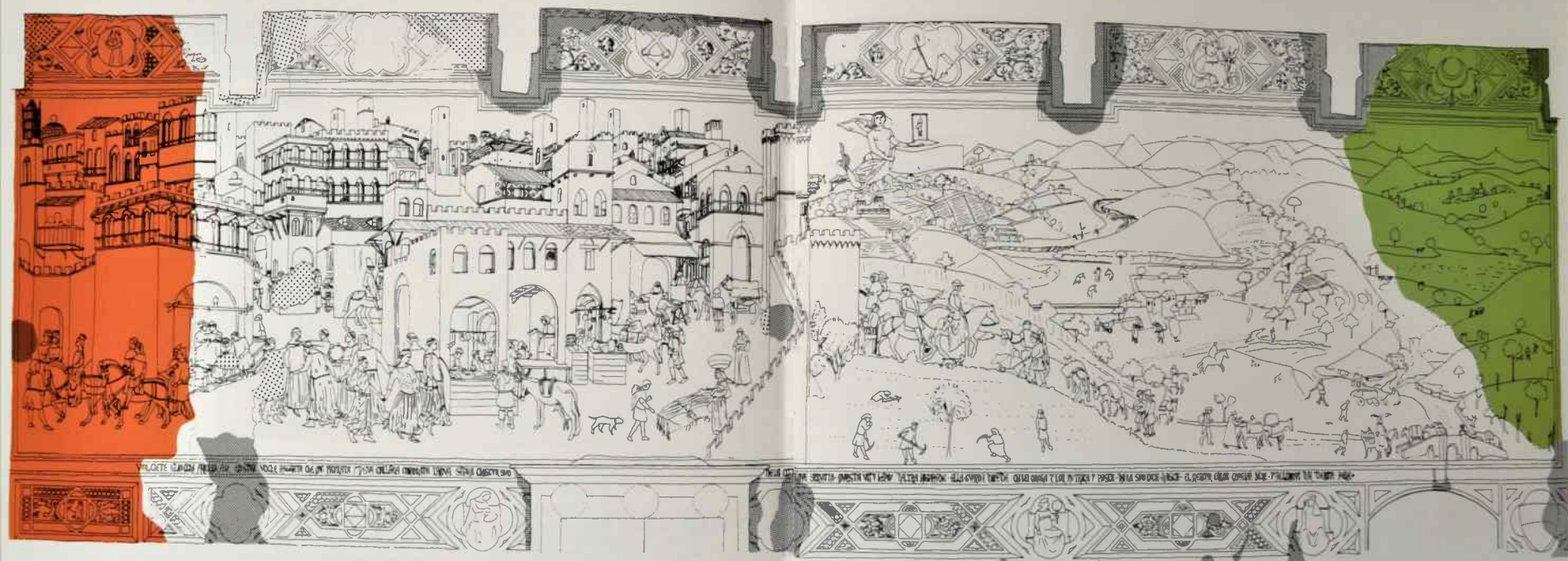
■ Rifacimento a buon fresco del tardo Quattrocento, identificato come l'intervento di restauro eseguito da Pietro di Francesco Orioli nel 1492 (vedi A. Angelini, *I restauri di Pietro di Francesco agli affreschi di Ambrogio Lorenzetti nella "Sala della Pace"*, in "Prospettiva", 31, ottobre 1982, pp. 78-82).

■ Lacune dell'intonaco integrate ad imitazione nell'intervento ottocentesco ed adattate nel recente restauro (1985-1987); piccole perdite trattate con colori intonati alle zone circostanti nella stessa occasione.

Lacune dell'intonaco integrate con campiture neutre nel restauro recente (1985-1987).

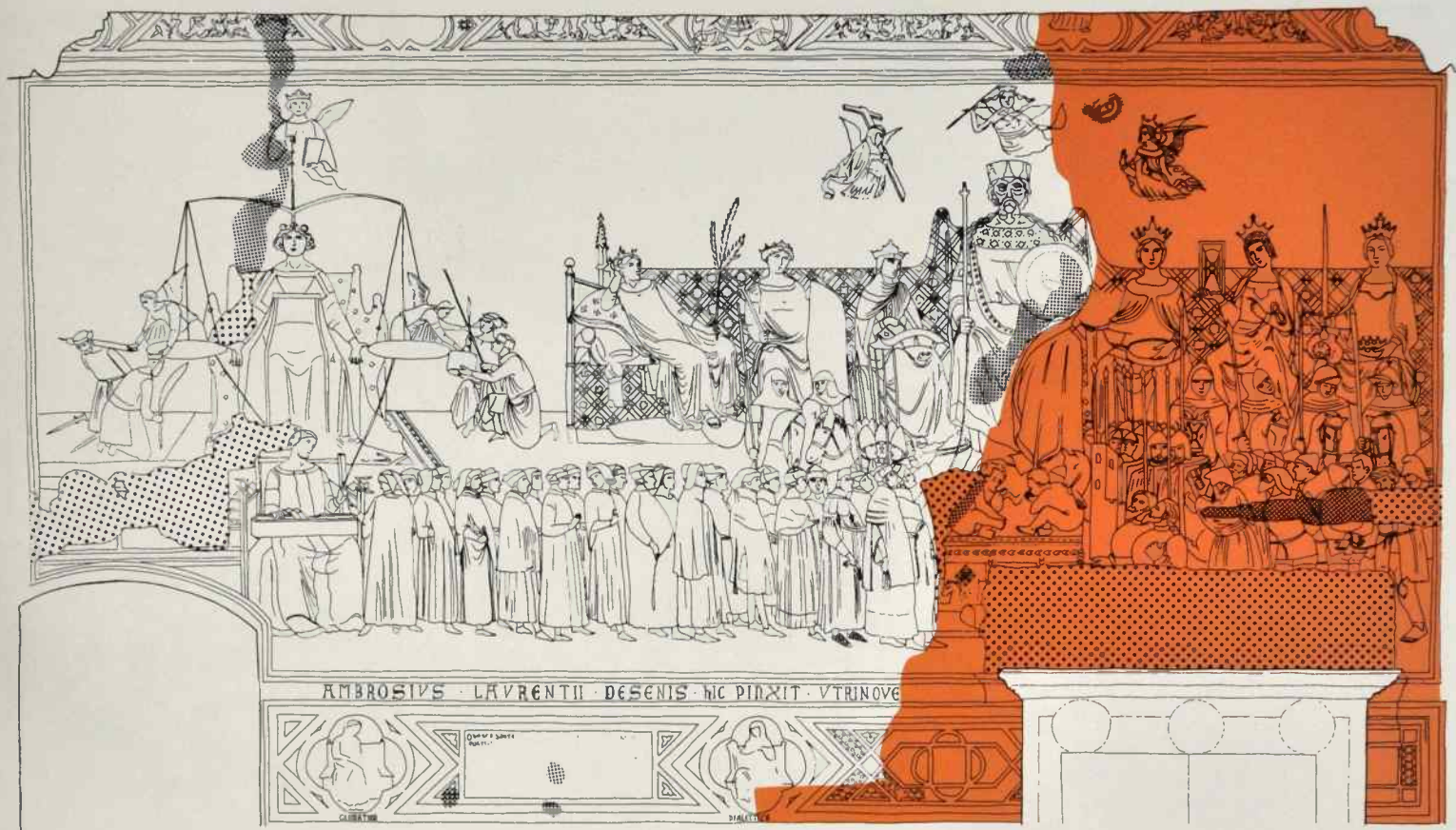
(grafico di Giancarlo Poli)

Διατήρηση: βλάβες στη νωπογραφία του Ambrogio Lorenzetti.

Rifacimento del tardo Trecento individuato da Cesare Brandi (*Chiarimenti sul "Buon Governo" di Ambrogio Lorenzetti*, in "Bollettino d'Arte", 1955, pp. 119-123) e riconosciuto al pittore Andrea Vanni (noto dal 1353 al 1413) da Luciano Bellosi (*Buffalmacco e il Trionfo della Morte*, Torino 1974, pp. 53-54): zona d'angolo fra l'*Allegoria del buon governo* e gli *Effetti*.

Lacune dell'intonaco integrate ad imitazione nell'intervento ottocentesco ed adattate nel recente restauro (1985-1987); piccole perdite trattate con colori intonati alle zone circostanti nella stessa occasione.

Lacune dell'intonaco integrate con campiture neutre nel restauro recente (1985-1987).

(grafico di Giancarlo Poli)

Rifacimento del tardo Trecento individuato da Cesare Brandi (op. cit., pp. 119-123) e riconosciuto al pittore Andrea Vanni (noto dal 1353 al 1413) da Luciano Bellosi (op. cit., pp. 53-54): zona d'angolo fra l'*Allegoria del buon governo* e gli *Effetti*.

Rifacimento del tardo Trecento nell'*Allegoria del cattivo governo*.

Antico rifacimento a campitura neutra negli *Effetti del cattivo governo in campagna*.

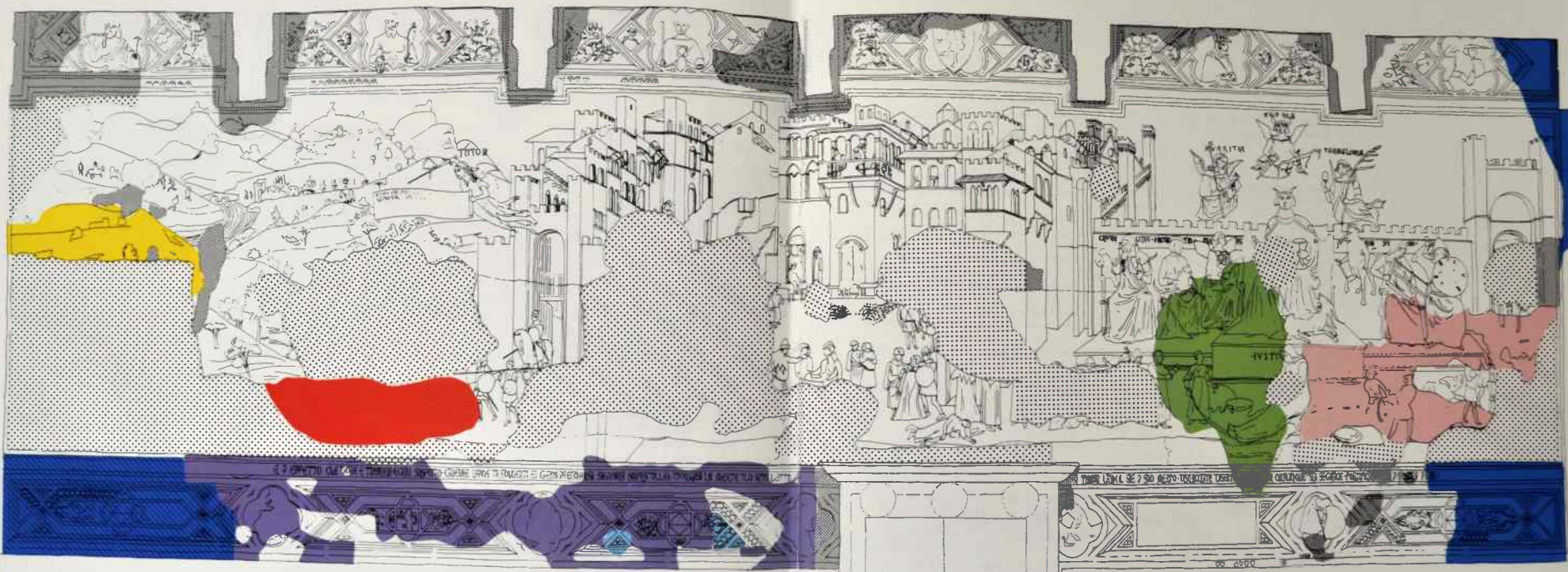
Antico rifacimento di una parte consistente dell'iscrizione sottostante gli *Effetti del cattivo governo in campagna*.

Rifacimento a buon fresco del tardo Quattrocento, identificato come l'intervento di restauro eseguito da Pietro di Francesco Orioli nel 1492 (vedi A. Angelini, *I restauri di Pietro di Francesco agli affreschi di Ambrogio Lorenzetti nella "Sala della Pace"*, in "Prospettiva", 31, ottobre 1982, pp. 78-82).

Piccole integrazioni a buon fresco del tardo Quattrocento, probabilmente dell'Orioli, nella fascia decorativa degli *Effetti del cattivo governo in campagna*.

Rifacimento a buon fresco nella zona terminale degli *Effetti del cattivo governo in campagna*, al di sopra di un'antica porta ora tamponata. Per la corinività della misura questa parte somiglia a quella dell'Orioli,

ma potrebbe trattarsi dell'intervento di restauro pagano o Giuliano di Benvenuto nel 1518 (vedi A. Angelini, op. cit., p. 82). Insieme degli arbusti sono simili a quelli presenti nei paesaggi di questo pittore.

Rifacimento della fine dell'Ottocento: verosimilmente eseguito durante l'intervento di Giorgio Bandini nel 1880 (vedi *Guida artistica della città e contorni di Siena*, Siena 1883, p. 91).

Rifacimento della fascia decorativa nella zona terminale degli *Effetti del cattivo governo in campagna*, al di sopra di un'antica porta tamponata, probabilmente dovuto all'intervento di Giorgio Bandini (1880).

Lacune dell'intonaco integrate ad imitazione nell'intervento ottocentesco ed adattate nel recente restauro (1985-1987), piccole perdite trattate con colori intonati alle zone circostanti nella stessa occasione.

Lacune dell'intonaco integrate con campiture neutre nel restauro recente (1985-1987).

(grafico di Giancarlo Poli)

Ambrogio Lorenzetti

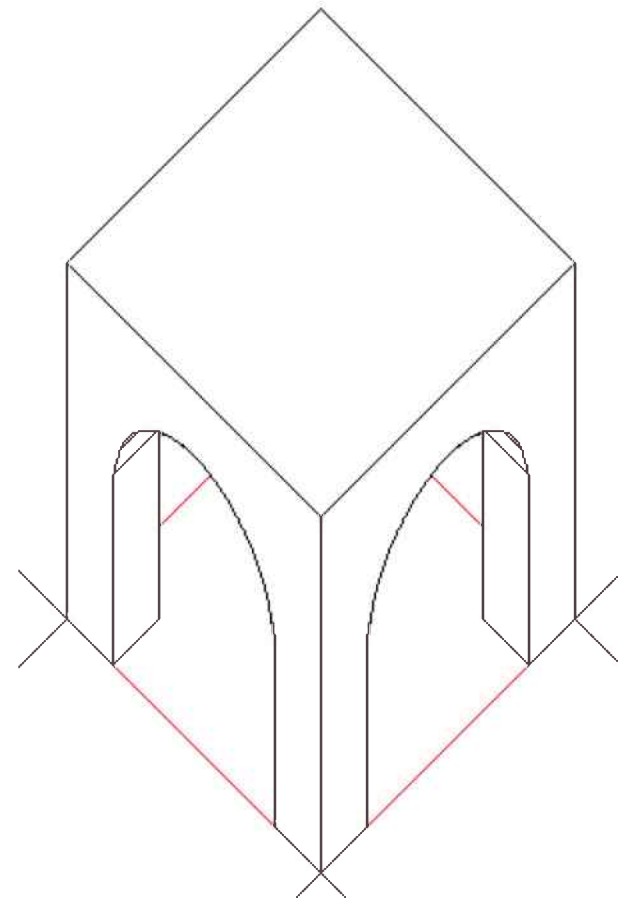
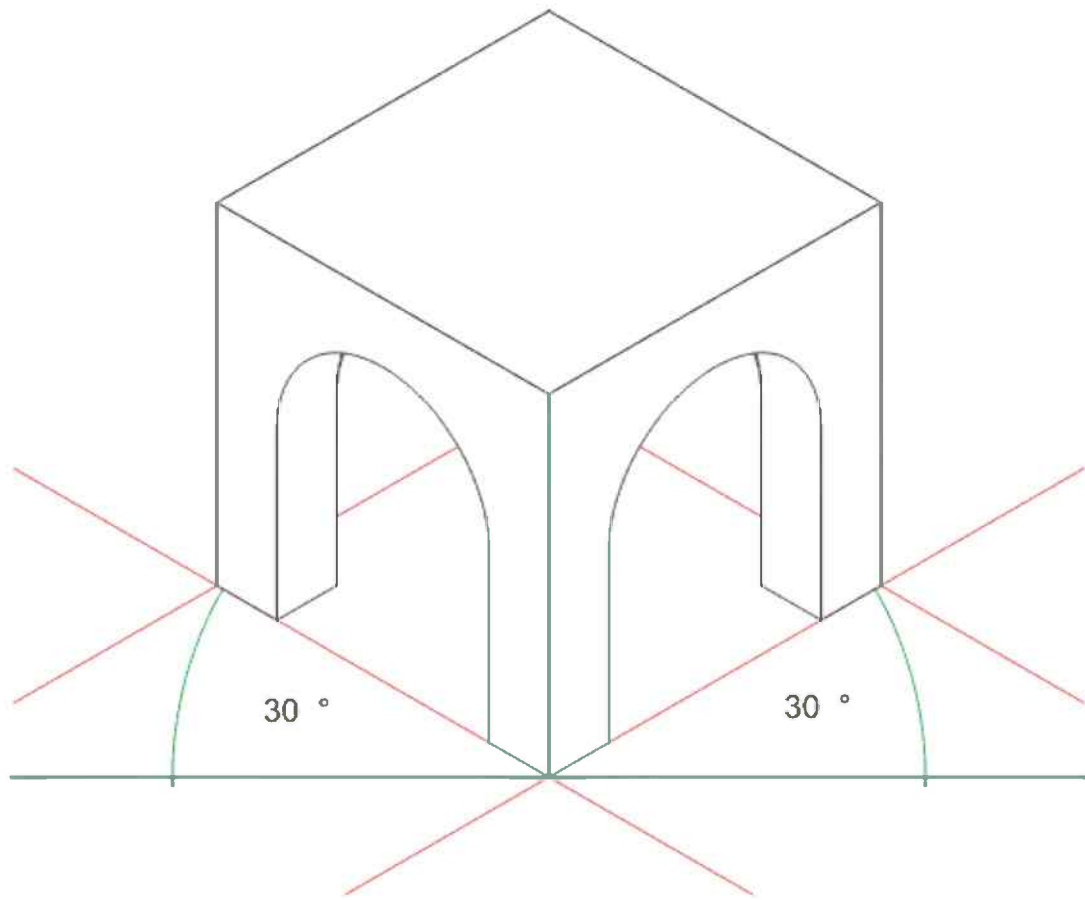
1. Οι παραστάσεις έχουν ερμηνευθεί από:
 1. ιστορικούς της πρώιμης εμφάνισης της πόλης-κράτους (Randolph Starn, *The Republican Regime of the „Room of Peace“ in Siena, 1338-40*).
 2. γεωγράφους (πρώτη φορά στη νεότερη τέχνη απεικονίζεται τοπίο με τέτοια λεπτομέρεια: Denis Cosgrove, *Prospect, Perspective and the Evolution of the Landscape Idea*).
 3. ερευνητές της Ρητορικής (Matthew G. Shoaf, *Painted for the ear: Ambrogio Lorenzetti's „Fraud“ and political oratory*).

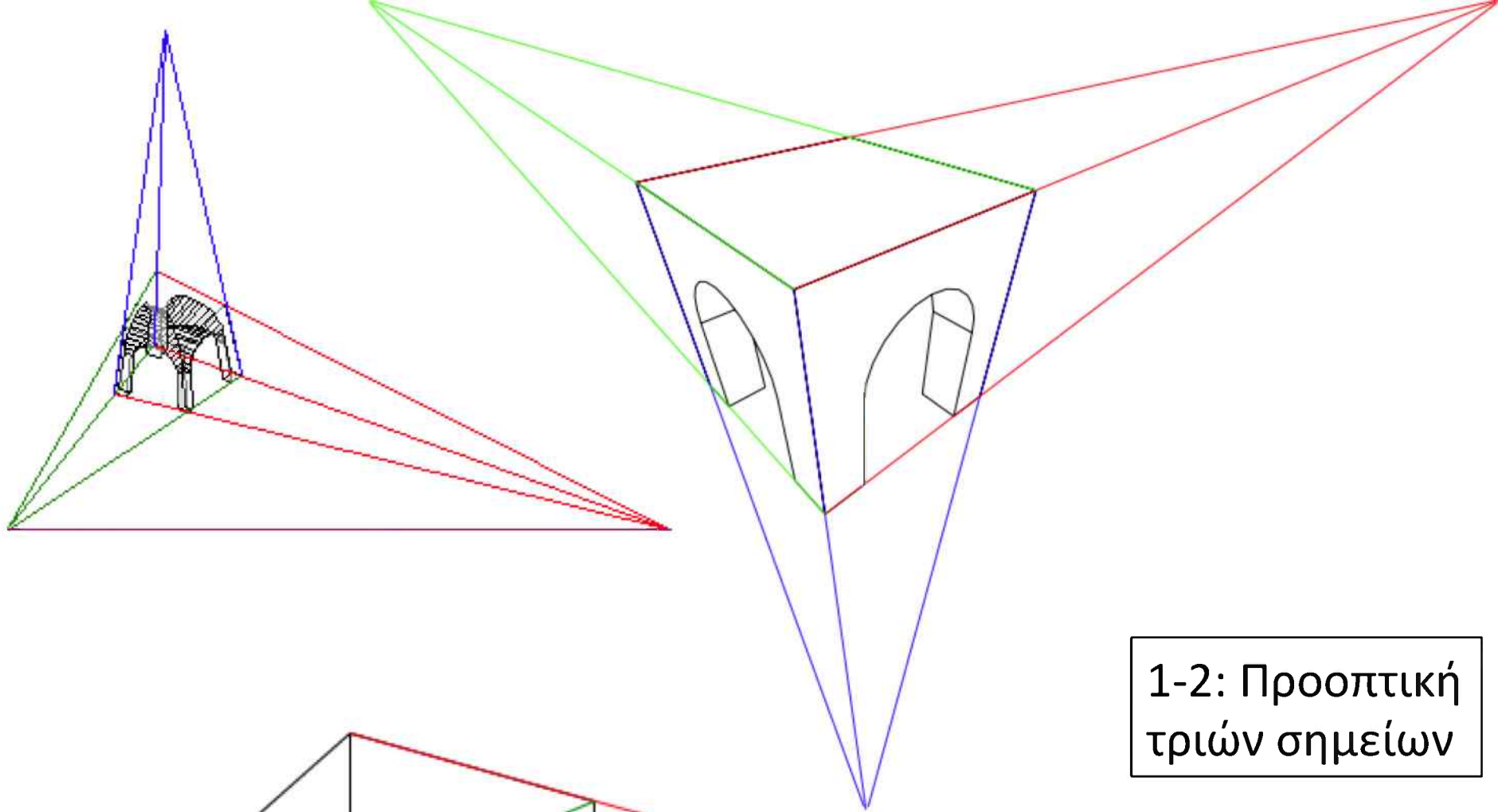
Ambrogio Lorenzetti

1. Οι παραστάσεις έχουν ερμηνευθεί από:
 4. πολιτικούς ιστορικούς / κοινωνιολόγους (Char R. Miller, *Drawing Out Theory: Art and the Teaching of Political Theory*· Quentin Skinner, *Ambrogio Lorenzetti: the Artist as Political Philosopher*).
 5. ιστορικούς της λογοτεχνίας (Nirit Ben-Aryeh Debby, *War and peace: the description of Ambrogio Lorenzetti's Frescoes in Saint Bernardino's 1425 Siena Sermons*).
 6. ιστορικούς του Δικαίου (Mario Fiorillo, *Guerra e diritto*).

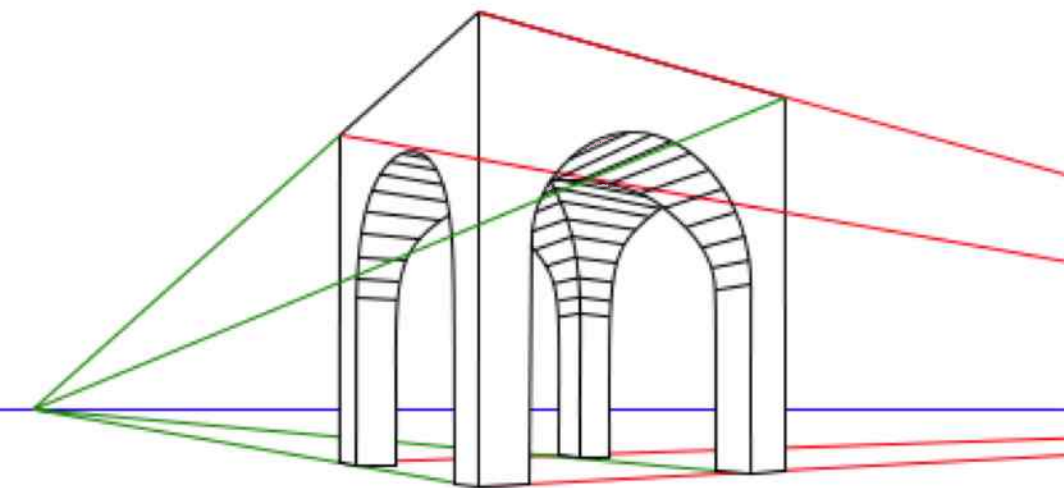
Ambrogio Lorenzetti

2. Θέμα «ιστορικό» (όπως είχαμε δει στα «ιστορικά» ανάγλυφα ρωμαϊκής εποχής).
3. Η σειρά των διαφορετικών παραστάσεων / μεμονωμένων σκηνών ερμηνεύεται από διάφορους ερευνητές με διάφορα επιχειρήματα.
4. Ο Lorenzetti χρησιμοποιεί κάποιο είδος προοπτικής ήδη πολύ πριν από τους θεωρητικούς της Αναγέννησης (Filippo Brunelleschi [1377-1446], Leonardo da Vinci [1452-1519], Albrecht Dürer [1471-1528]).

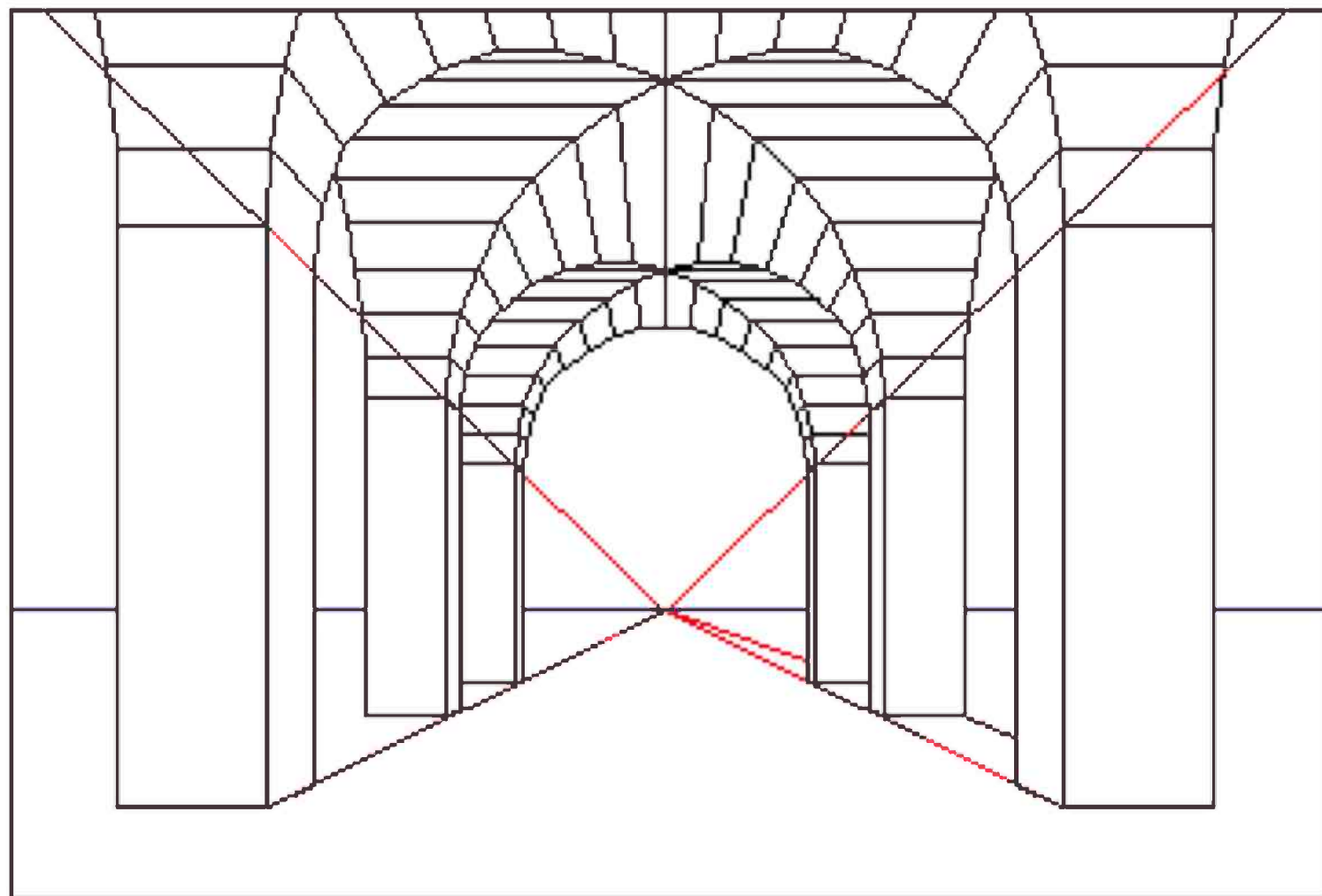

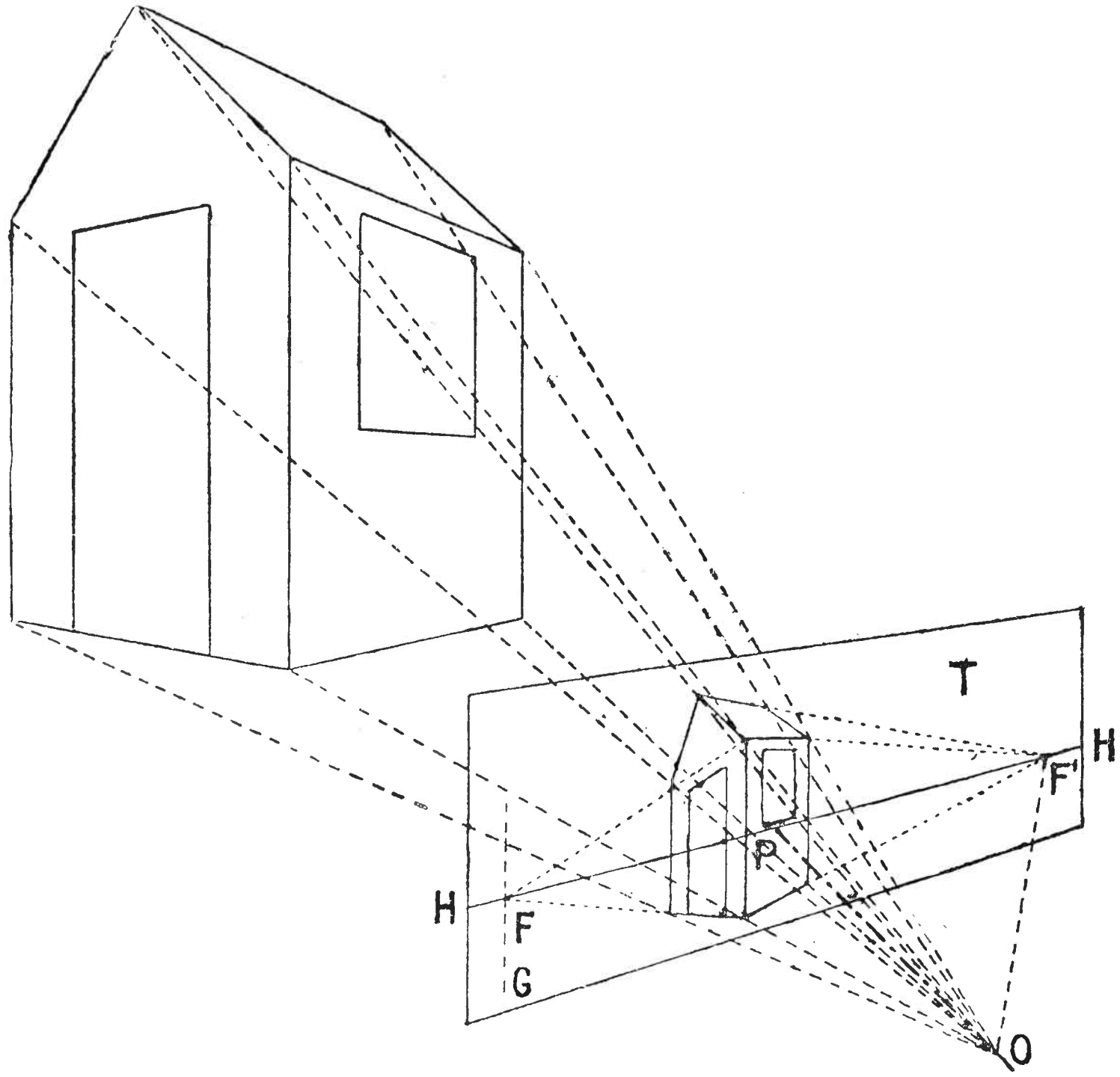

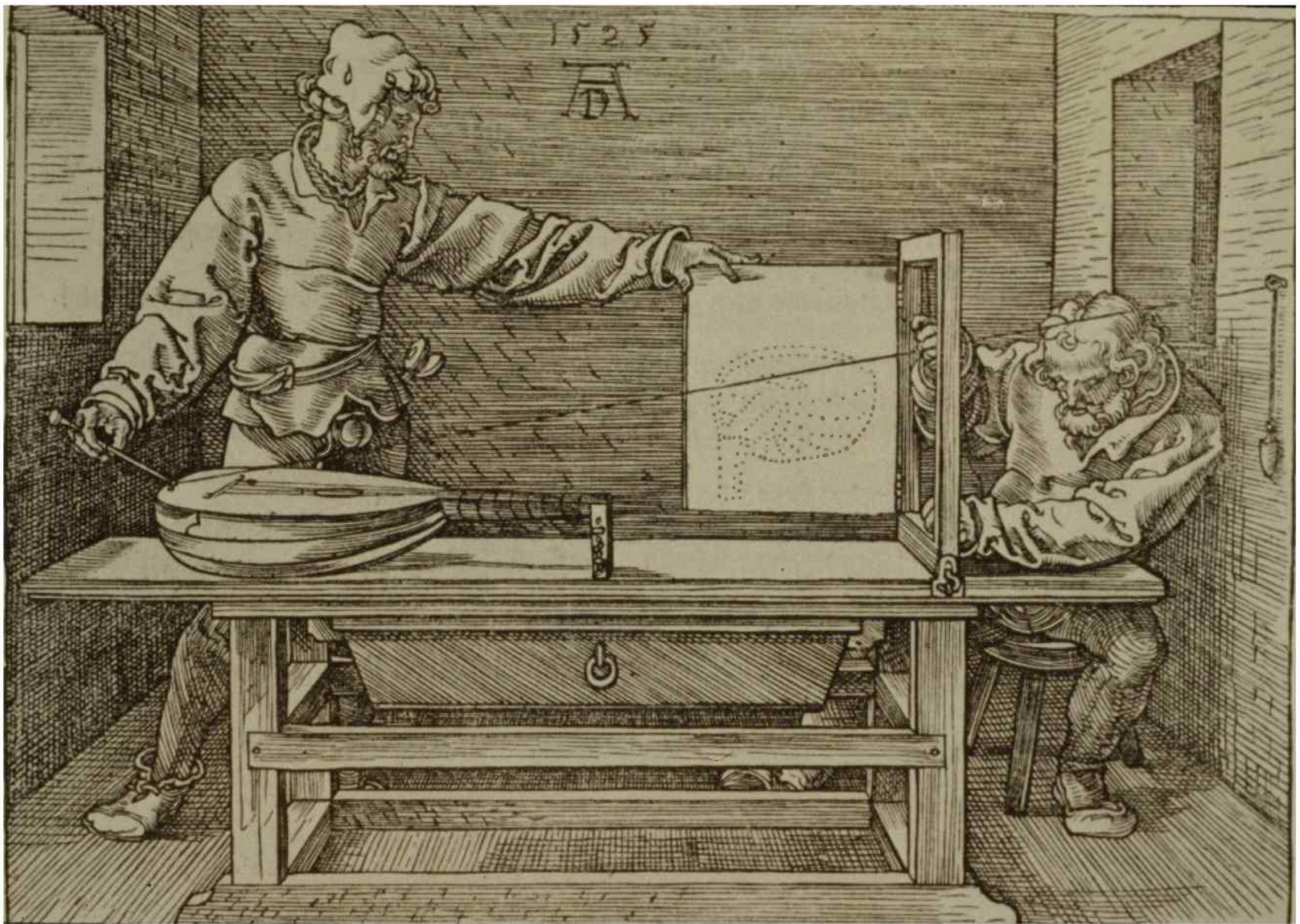
1-2: Προοπτική
τριών σημείων

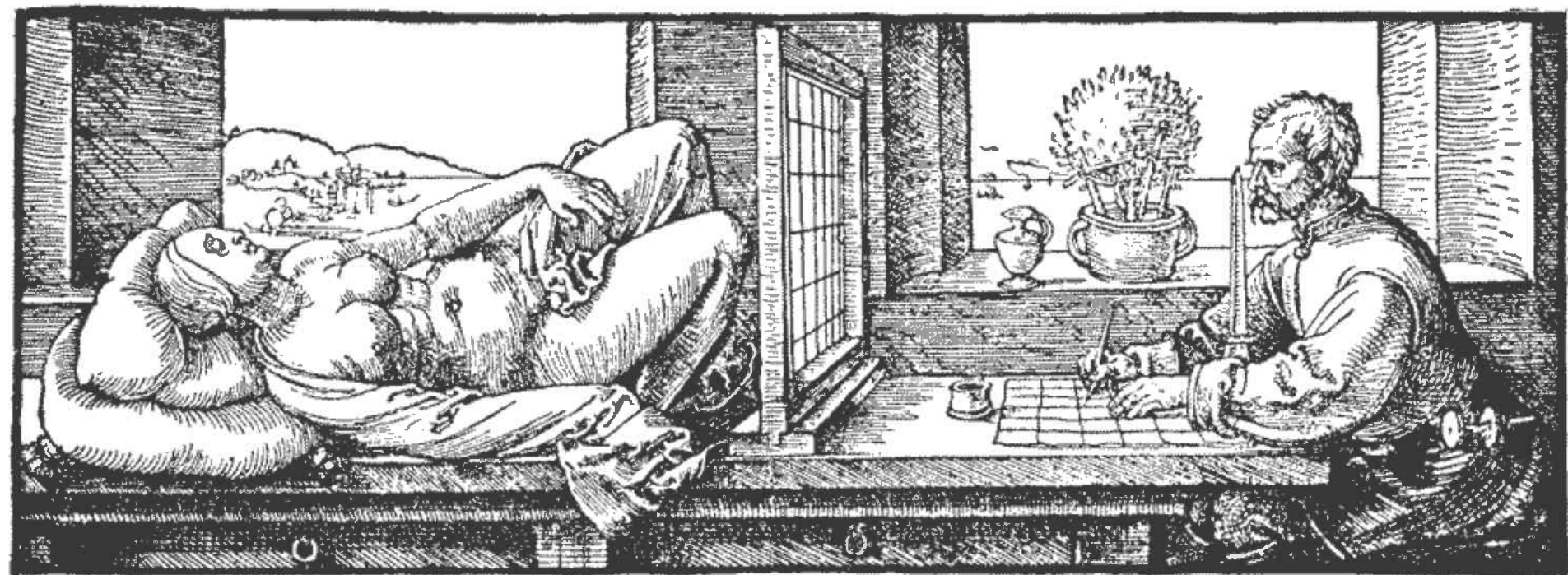
3: Προοπτική δύο σημείων

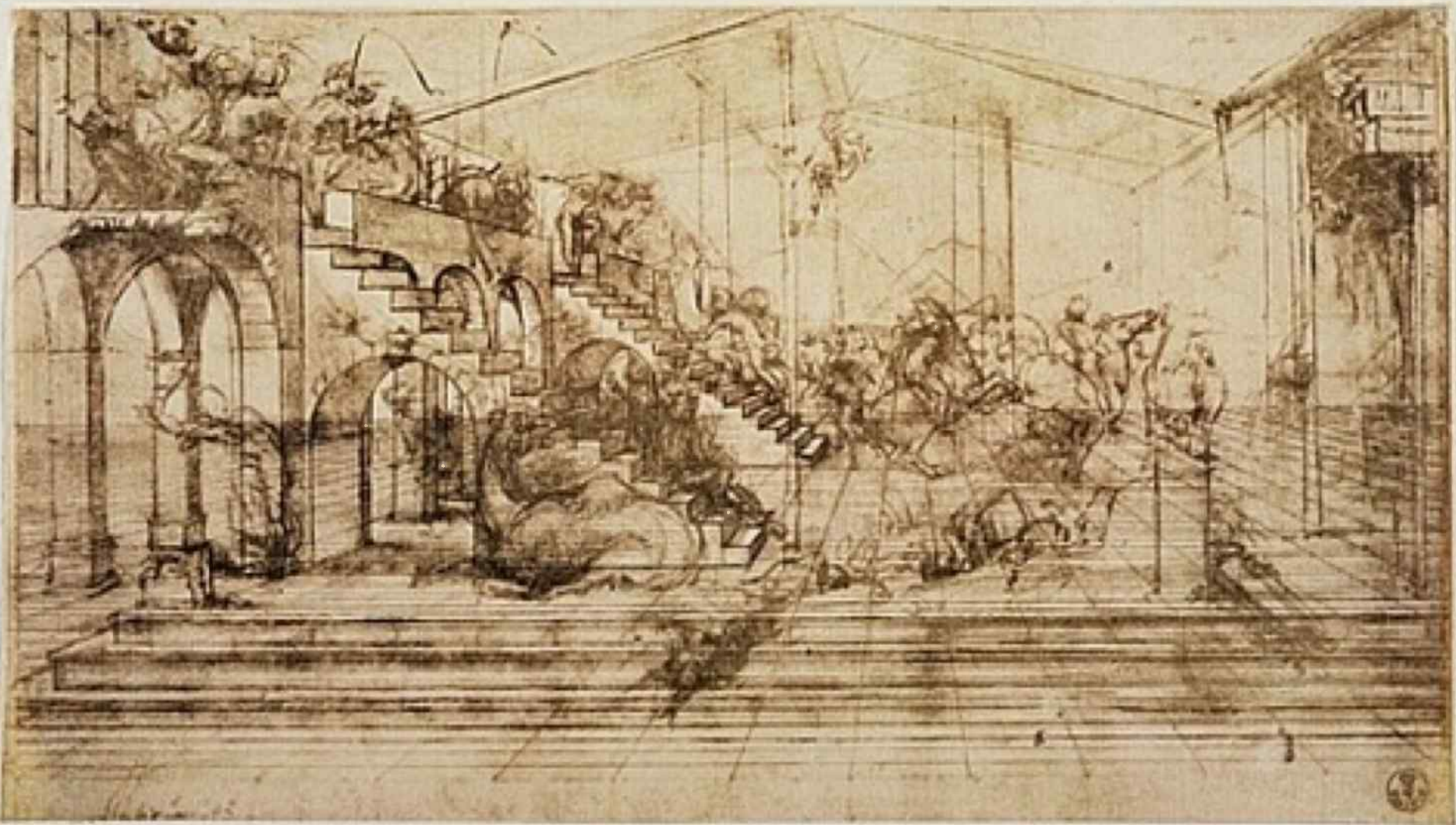
Albrecht Dürer, Προοπτική (1525). Ξυλογραφία.

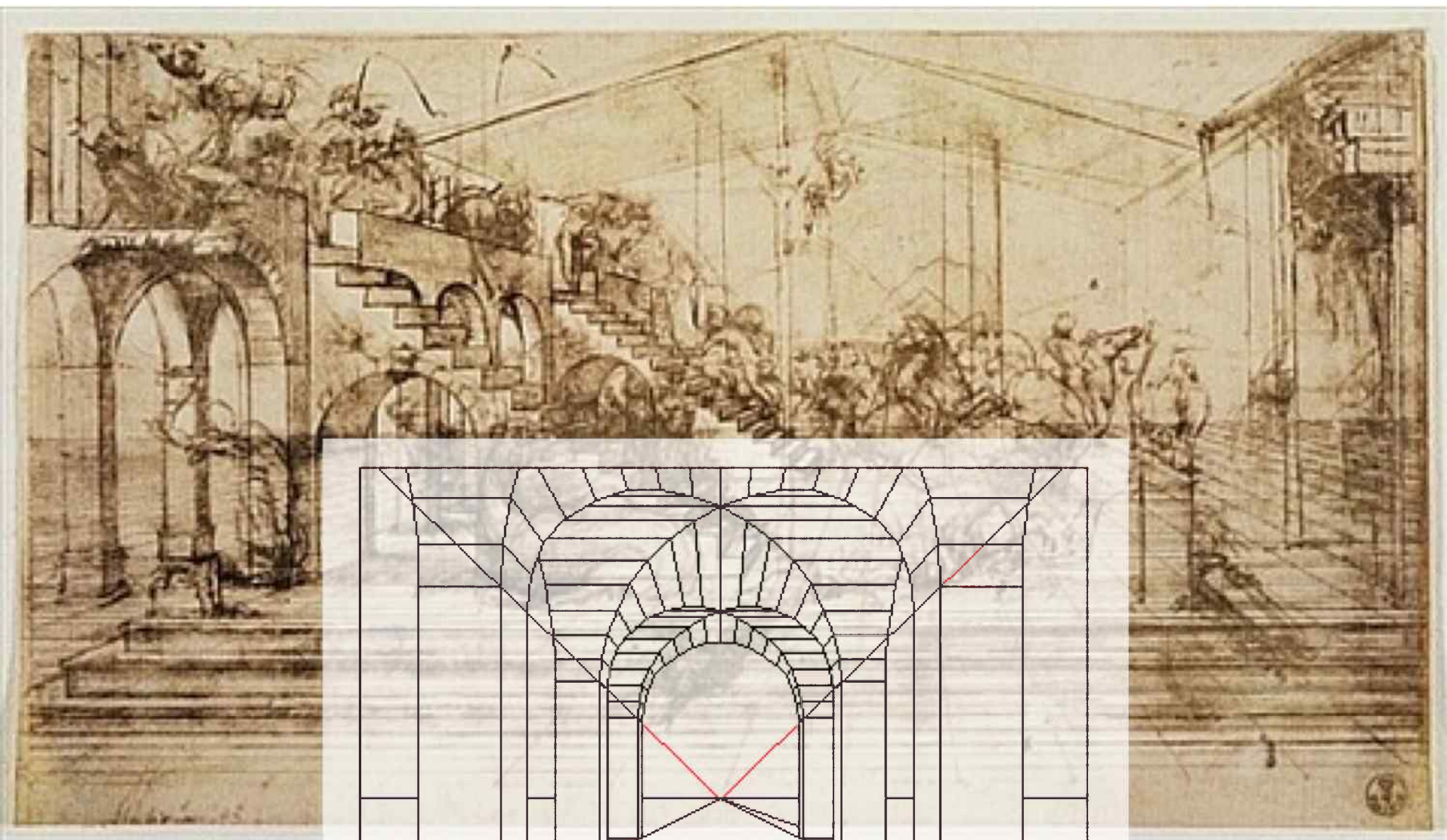
Albrecht Dürer, Προοπτική (1525). Ξυλογραφία.

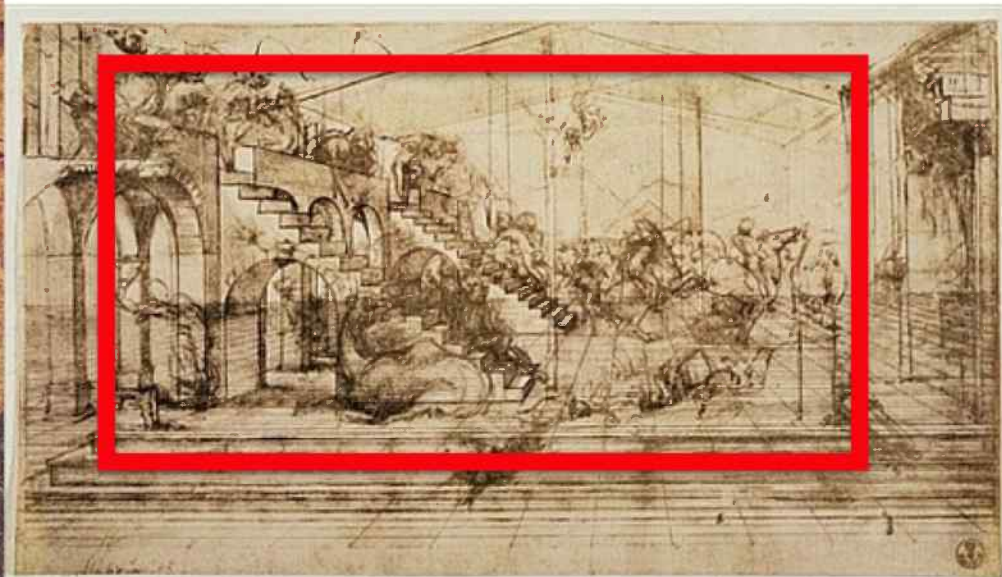

Andrea Mantegna, Ο θρήνος για τον νεκρό Χριστό (1480 ;).

Leonardo da Vinci, Σχέδιο προοπτικής για μια
«Προσκύνηση των Μάγων» (π. 1481).

Leonardo da Vinci, «Προσκύνηση των Μάγων» (π. 1481) και σχέδιο προοπτικής για τον πίνακα (π. 1481). Φλωρεντία, Uffizi.

William Hogarth (1697-1764): Λανθασμένη προοπτική, 1754